

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXI. a Clemens III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

care, atque excommunicatos denunciare; & tunc eorum absolutio Romano Pontifici referatur. Latius profequitur expositionem hujus excommunicationis Gibalinus verbo *Incendiarius*.

d *Laborare.*] Etsi graviter peccent beneficia de manu laici accipiendo, ut probavi in cap. *quisquis, de elect.*

CAPUT XX.

a Clemens III.

AD eminentiam Sedis Apostolicæ est recurrendum quotiens articulus dubitationis emergit, ut tantò quis promptiori conscientia recipiat, & obleret, quod super re dubia sibi fuerit a Sede Apostolica responsum, quantò prærogativâ dignitatis illius certiori noscitur ipsius sententia veritate roborata, quæ in beato Petro Apostolorum Principe præ omnibus aliis amplitudinem prælationis accepit. Sicut autem ex parte fraternitatis tuæ nostris est auribus intimatum, dubium tibi existit, utrum ij sint absolutionis consequuti beneficium, qui cum pro injectione manuum in clericos, vel alias religiosas personas, excommunicationem incurrerint, à legatis Cardinalibus, qui à latere Rom. pont. destinantur pro tempore, fuerint absoluti, cum iidem Legati mandatum sibi super hoc non ostendant expressum. Super quo id à te, ac tuis suffraganeis volumus observari, ut eos habeatis absque omni hesitationis scrupulo absolutos, quos consistit à talibus beneficium fuisse absolutionis adeptos.

NOTÆ.

a *Clemens III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 9. etsi nullibi exprimitur cui Prælato rescribat Pontifex.

b *Religiosas personas.*] Canonicos videlicet regulares, religiosos, aut conversos ut probavi in cap. *non dubium 5, hoc tit.*

I. c *À latere.*] Non tamen temporibus Clementis III. omnes Legati à latere ex Cardinalibus eligebantur, sed ex Episcopis, aut Archiepiscopis, ut probant Glossa in cap. *excommunicatis, de offic. leg.* Souchetus ad epist. 260. *Iconis Carnot.* Unde ex præsentibus verbis, *Legatis Cardinalibus*, non inferas, his temporibus omnes Legatos à latere fuisse Cardinales, licet postea observatum sit, ut non nisi Cardinales Legati mittantur à latere, seu de latere.

d *À talibus.*] Legatis videlicet à latere, nam inter eos, & alios Legatos missos, seu natos magna versatur differentia; nam Legatus à latere à quacunque percussione poterit absolvere, tam eos qui sunt de sua provincia, quam alios omnes, qui ad eum recurrerint toto tempore suæ legationis, hoc est à die, quo à Curia Romana egredietur, usque ad diem, quo ad ipsam regredietur. Glossa, & Panormit. in cap. *excommunicatis, de offic. legat.* Legatus verò missus, qui non est à latere, non potest absolvere nisi eos, qui sunt de provincia sibi commissa, & quandiu in ea extitit, ut facile colligitur ex d. cap. *excommunicatis.* Tandem Legatus natus qui Legati officium simul cum ipsa dignitate habet, non potest absolvere ab hac excommunicatione, nisi in casibus, in quibus alij ordinarij absolvere possunt. Molina de iustit. tract. 3. disp. 58. Gibalin. in synopsis, fol. 466.

CAPUT XXI.

a Clemens III.

NOBIS fuit ex parte tua quæsitum, utrum si quis ita pronunciaverit: Qui fur-tum fecerit, excommunicatus sit? hæc generalis clausula ad ipsius excommunicatoris subditos referatur, an generaliter extendatur ad omnes, qui non sunt de iurisdictione illius. Ad hoc utique dicimus quod hac sententia non nisi e subditi obligantur, nisi fortè postea contulerit major, & largior auctoritas delegantis.

NOTÆ.

I. a *Clemens III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 10. nullibi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex.

2. b *Furtum fecerit.*] Quatenus pro futuris culpis possit excommunicatio proferri, pro conciliatione hujus textus cum cap. *Romana, §. caveo aut.* hoc tit. in 6. exposui in cap. præterea, 40. de appellat.

c *Non nisi subditi.*] Glossa in præsentibus expli-

cat, quatenus per mortem Prælati, aut translationem ad aliam Ecclesiam cesset excommunicatio: quam tractationem prosequuntur ultra laudatos à Barbosa in præsentibus, Suárez de censur. disput. 20. sect. 2. Gibalinus eod. tract. disquisit. 1. 9. 3. num. 1. Balleus verbo *Excommunicatio* 1. nu. 60. Cornejo tom. 3. de censur. tract. 5. disp. 4. dub. 3. q. 3. Diana p. 5. tract. 9. resol. 64.

COMMENT

COMMENTARIUM.

4. **Q**uemadmodum per personas, ita etiam per loca distinctæ sunt iurisdictiones, ne aliquin turbentur, & confundantur; unde administrationi, & territorio adhaerere iurisdictionem Iustinianus affirmat *in l. ult. C. ubi & apud quem*, & notarunt Petrus Gregor. *lib. 47. syntag. cap. 21. num. 33.* Donellus *lib. 17. comment. cap. 9* ubi plures Osualdus *litera C.* Cujacius *lib. 1. Pauli ad edict. in l. ult. ff. de iurisd.* ubi Faber, & Goueanus: Revardus *lib. 3. coniect. cap. 10.* Covar. *pract. cap. 10. num. 7. & in cap. alma, 1. p. §. 10.* Suarez *de censur. disput. 5. sect. 4. & §. & disput. 26. sect. 1. num. 9.* Hinc extra territorium ius dicenti impunè non pareri, Paulus affirmat *in l. final. ff. de iurisd.* Hinc Præses provincie in subditos suæ provincie tantum imperium habere dum in provincia est, affirmat idem Paulus *in l. 3. ff. de offic. Præsid.* Hinc proconsulem, et si ubique proconsularia insignia habere posse Vlpianus affirmat *in l. 1. ff. de offic. Proconsul.* potestatem autem exercere non posse, nisi in ea provincia sola, quæ ei decreta est, idem affirmat *in d. l. 1. vers. Potestatem*: inter quem, & Præsidentem provincie non contemnendam differentiam primus observavit Cujacius *lib. 20. observ. cap. 37.* Hinc Duumviro non licere extollere potestatem facium extra metas territorij propriae civitatis, Honorius, & Theodosius statuunt *in l. Duumvirum 53. C. de Decur. lib. 10.* Hinc extra provincie terminos non esse licentiam accusatori progredi, constituunt Imperat. *in l. ultra 10. l. extra 16. C. Theodof. de accusat.* Faciunt lex cum vnus, §. is ff. de bonis auctorit. *judic. l. 1. in fine, ff. de offic. Præf. Urb. & regulariter certum est, iurisdictionem contentiosam extra territorium exerceri non posse; à qua regula excipitur casus singularis relatus in l. non tantum 51. §. sed Articuleiano, ff. de fideicommiss. libert.* Hinc etiam cum inter Episcopos dioceses divise essent, ita ut unicuique, & proprium territorium, & propria iurisdictione assignaretur, *cap. præcipimus 16. q. 1. cap. licet, §. hoc multipliciter, cap. inter memoratos, cap. dilectio 16. q. 3.* variis canonibus statutum est in alienos subditos iurisdictionem exerceri non posse, *cap. nullus, cap. nullum 9. q. 2. cap. Episcopus, cap. Episcopi, cap. non invitati, cap. Episcopus 7. q. 1. cap. si quis Episcopus 11 q. 3. cap. novit, de offic. Legar. cap. Pastoralis, de rescrip. cap. 2. de constit. lib. 6*

cap. ut litigantes, de offic. Ordin. eod. lib. Probavitate in *cap. nullus, de parochiis.* Unde quæsitum fuit à Clemente III. in præfenti, an sententia promulgata à iudice ecclesiastico, ut quisquis furtum commisset, excommunicationem incurreret, ligaret etiam non subditos ibi furtum committentes, & etiam subditos proprios in aliena diocesi furtum perpetrantes? Et videbatur utrosque excommunicatione ligari. Primos, quia ratione d. liciti, hoc est furti perpetrati, fortuitur forum & subditi sunt illius iudicis, in cuius territorio peccarunt, ex traditis in *cap. final. de foro compet.* Secundos, quia subditi ubicunque sint, & vagentur, tenentur legibus propriis. Sed adhuc decrevit contrarium Clemens III. asserens non subditos furtum perpetrantes non ligari prædicta excommunicatione: & similiter subditos extra diocesim furtum committentes non incidere in eam excommunicationem, docetur in *cap. 2. de constit. lib. 6.* quare Doctores variè præsentem textum accipiunt. Panormitanus, & Felinus *hic*, Ancharanus, & Francus *in d. cap. Romana, §. caveant*, docent præsentem textum procedere in excommunicatione lata per modum sententiæ, non verò per modum statuti: sed eos rectè refellit Basilius *de matrim. lib. 5. cap. 7.* Quare eà solutione omiſsa, & aliis traditis à Suarez *lib. 3. de legibus, cap. 32.* Petrus Gregor. *lib. 4. partit. tit. 16. cap. 5.* Covar. *in cap. alma, 1. p. §. 10.* Suarez *de relig. tract. de diebus festis, cap. 13.* Acuña *in cap. que contra 2. dist. 8.* Thomas Benn. *de immunit. eccles. tom. 2. cap. 11. dabit. 1.* Balboa *in cap. 40. de appellat. num. 8.* dicendum est in præfenti casu, alienos subditos furtum committentes, excommunicationem non contrahere, quia licet ratione furti possent puniri ab Episcopo, in cuius territorio illud commiserunt, tamen excommunicationem ab eo statutam non contrahunt, quia cum ejus subditi non essent ratione loci: iustam ignorantie causam habebant, cum nescirent talem excommunicationem in fures latam esse. Tapia *tom. 1. Catena mor. lib. 4. q. 16. art. 4.* Ex eadem etiam ratione subditi proprii in aliena diocesi furtum perpetrantes non ligantur simili excommunicatione, cum etiam ejus ingnari furtum admisisent, immò & furtum hoc casu perpetrantem in loco exempto intra ipsam diocesim, non incidere in excommunicationem docet Marinus *lib. 1. resol. cap. 112.* alia prosequitur Theophilus Raynaud. *tom. 1. 4. de literis mont. quest. 9.*

CAPUT XXII.

a Clemens III.

Conquesti sunt nobis dil. fil. b Regin. Canonici, quod I. de Malafrena, & I. filius Caluaca, & eorum sequaces, Ecclesiam de Miliaton, & alias quasdam Ecclesias Regin. Episcopatus violenter fregerunt, easque spoliare minimè dubitaverunt, & quosdam homines Reginen. Ecclesia deprædari nullatenus dubitaverunt. Quoniam igitur hæc gravia sunt, nec clausis debent oculis pertransiri, mandamus quatenus si ita est, memoratos sacrilegos publicè accensis candelis, ap. cess. excommunicatos c denuncietis, & faciatis sicut excommunicatos arctius evitari, donec passis injuriam congruè satisfaciant, & illata damna data resarciant, & cum literis vestris rei veritatem continentibus se Sedis Apostolicæ conspectui representent.

NOTÆ.